

Sygn. akt II CSK 112/07

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 20 czerwca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Helena Ciepla (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Tadeusz Żyznowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa "P." Spółki Akcyjnej w Ł.

przeciwko Bankowi [...]

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 czerwca 2007 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 26 października 2006 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego jej rozpoznania oraz
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo do wysokości 158 758 25 zł dzieląc twierdzenia powodowej Spółki „P.” o nieistnieniu w tym zakresie roszczenia pozwanego Banku [...] wobec zawarcia przez dłużnika z wierzycielami układu, który z mocy art. 67 § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym (Dz.U. Nr 63, poz. 836) obowiązuje również stroną pozwaną. Za związanych należy uznać wszystkich wierzycieli, nawet tych których wierzytelności podlegały wciągnięciu na listę, lecz nie zostały uwzględnione. Wierzytelność Banku w wysokości 396 895 62 zł podlega zatem zaspokojeniu w takiej tylko wysokości, jaka wynika z treści układu, tj. do wysokości 60% pomimo, że sędzia komisarz po wciągnięciu jej na listę wierzytelności, odmówił jej uwzględnienia. Dlatego pozwany Bank nie mógł objąć bankowym tytułem egzekucyjnym wierzytelności w wysokości 158 758 25, stanowiącej 40% spornej kwoty 396 895 62 zł.

W uwzględnieniu apelacji pozwanego Banku Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił; oddalił w całości apelację powodowej spółki „P.” oraz rozstrzygnął o kosztach procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny z powołaniem się na przepisy oraz tok postępowania układowego stwierdził, że ustalenie listy wierzytelności ma charakter czynności także procesowej dokonywanej w formie postanowienia sędziego komisarza. Po uprawomocnieniu się tego postanowienia wiąże ono nie tylko sąd, który je wydał, ale i inne sądy (art. 365 § 1 k.p.c.). Wierzytelność pozwanego Banku, z mocy postanowienia, nie została objęta postępowaniem układowym. Sąd Okręgowy był - związany zdaniem Sądu II instancji – podjętym przez sędziego komisarza postanowieniem o ustaleniu listy wierzytelności i wyłączeniu z tej listy wierzytelności strony pozwanej. W tym stanie sprawy Sąd Apelacyjny nie rozważał zasadności wyłączenia z listy wierzytelności należności zabezpieczonych przewłaszczeniem rzeczy.

Skargę kasacyjną wniosła strona powodowa P., w której zarzuciła:

1. błędną wykładnię przepisu art. 67 § 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – prawo o postępowaniu

układowym (Dz.U. nr 93, poz. 836) polegającą na przyjęciu przez Sąd Apelacyjny stanowiska, że treść tego przepisu nie dotyczy wierzytelności, które nie zostały wciągnięte na listę wierzytelności ustaloną postanowieniem przez sędziego komisarza.

2. błędną wykładnię przepisu art. 365 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego polegającą na przyjęciu, że z mocy tego przepisu prawomocne postanowienie o ustaleniu listy wierzytelności wiąże inne sądy co do wierzytelności, które nie zostały wciągnięte na tę listę.
3. błędną wykładnię przepisu art. 6 § 1 oraz niezastosowanie art. 47 § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – prawo o postępowaniu układowym (Dz.U. nr 93 poz. 836) polegającą na przyjęciu przez Sąd Apelacyjny stanowiska, że kwestia objęcia lub nieobjęcia wierzytelności postępowaniem układowym jest rozstrzygana wyłącznie w toku postępowania układowego przed sądem rejonowym, wskutek czego nie jest dopuszczalne badanie tej kwestii w toku postępowania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.
4. niezastosowanie art. 47 § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – prawo o postępowaniu układowym (Dz.U. nr 93 poz. 836) prowadzące do uznania przez sąd, że postanowienie o ustaleniu listy wierzycieli wiąże inne sądy co do wierzytelności, które nie zostały wciągnięte na tę listę.
5. niezastosowanie przepisu art. 4 § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - prawo o postępowaniu układowym (Dz.U. nr 93 poz. 836) zgodnie z którym objęcie wierzytelności postępowaniem układowym następuje z mocy samego prawa i w konsekwencji przyjęcie przez Sąd Apelacyjny stanowiska, że objęcie wierzytelności postępowaniem sędziego – komisarza w sprawie wciągnięcia wierzytelności na listę,

Wskazując na powyższe storna powodowa wносиła o uchylenie zaskarżonego Sądu Apelacyjnego w całości, a także o uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego z dnia 6 lutego 2006 r. wydanego w sprawie X GC

.../05 w części oddalającej powództwo i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

Pozwany Bank wnosił o oddalenie skargi kasacyjnej z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

U podstaw struktury normatywnej przepisów prawa o postępowaniu układowym z 1934 r. leżało założenie zakazu prowadzenia sporów w postępowaniu układowym oraz wynikająca z tego założenia możliwość kontynuowania lub wytaczania powództw o te prawa przez wierzycieli w innym postępowaniu. Dlatego art. 47 prawa układowego, którego naruszenie w skardze kasacyjnej zarzuca powodowa Spółka, stanowił, że postanowienie co do wciągnięcia wierzytelności na listę nie pozbawia osób zainteresowanych prawa wytoczenia powództwa przed sądem właściwym, zarówno co do istoty, jak i wysokości roszczenia. W myśl natomiast art. 30 powołanego prawa układowego, otwarcie postępowania układowego nie tamuje możliwości wszczynania przeciwko dłużnikowi nowych spraw sądowych.

Spór, także w instancji kasacyjnej, ogniskuje się wokół znaczenia układu, a ściśle rzecz ujmując – skutków, jakie należy przypisać samej liście wierzytelności, w której to kwestii ujawniło się rozbieżne stanowisko sądów pierwszej i drugiej instancji. Na ogół zgodnie przyjmuje się, że lista wierzytelności stanowi rodzaj orzeczenia, którym orzeka się o istnieniu wierzytelności na potrzeby postępowania układowego. Postanowienie o wciągnięciu na listę rozstrzyga dwie kwestie: a) liczbę wierzycieli, których obecność lub oddanie przez nich głosu jest niezbędna do skuteczności uchwały zgromadzenia wierzycieli; b) siłę głosu każdego z wierzycieli. Wciągnięcie na listę potwierdza jedynie istnienie wierzytelności i to nie w definitywny sposób. Lista ma zatem deklaracyjny charakter. Wciągnięcie wierzytelności na listę wierzytelności w postępowaniu układowym nie wyklucza – wbrew odmiennemu zapatrywaniu wyrażonemu w zaskarżonym orzeczeniu – ponownego badania w procesie cywilnym kwestii objęcia wierzytelności układem. Powołany przez Sąd Apelacyjny art. 365 § 1 k.p.c. stanowi, że orzeczenie

prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy. Oznacza to, że strony, wymienione sądy oraz organy w tym przepisie wskazane nie mogą skutecznie kwestionować stanu rzeczy, jaki wynika z orzeczenia, a kwestia związania sądu jest brana pod uwagę w innym postępowaniu niż to, w którym wydano rozstrzygnięcie. Moc wiążąca dotyczy zarówno orzeczeń merytorycznych, jak i niemerytorycznych. Nie rozstrzygając o spornej w literaturze przedmiotu kwestii, czy postanowienie o wyciągnięciu na listę wierzytelności jest orzeczeniem merytorycznym, samo wciągnięcie na listę nie rozstrzyga – jak to wskazano – w sposób definitywny o istnieniu wierzytelności jak to czyni wyrok sądu. Według powołanego w skardze kasacyjnej art. 47 § 2 prawa o postępowaniu układowym, postanowienie o wyciągnięciu wierzytelności na listę nie pozbawia wierzyciela prawa wytoczenia powództwa ani co do istoty (zasady) ani co do wysokości roszczenia. Nadto, co należy szczególnie podkreślić, układ obowiązuje także wierzytelności nie uwzględnione na liście, byleby tylko podlegały one wciągnięciu (art. 67 § 2 pr. ukl.). Upada zatem zapatrywanie Sądu drugiej instancji stwierdzające, że podjęte przez sędziego komisarza postanowienie o ustaleniu listy wierzytelności i wyłączeniu z tej listy wierzytelności strony pozwanej wyłącza jakiegokolwiek badanie kwestii rozstrzygniętych w tym postanowieniu. Sąd Apelacyjny nie był zobligowany przyjąć poczynionych w prawomocnym postanowieniu ustaleń za własne. Przyjęcie za podstawę kwestionowanego rozstrzygnięcia błędnego – jak się okazało – założenia o wyłączeniu możliwości czynienia własnych ustaleń przez sąd orzekający w tym procesie i – stosownie do wyników tych ustaleń – rozstrzygnięcia o kwestiach już wcześniej ustalonych prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna została oparta na uzasadnionych podstawach i dlatego podlega uwzględnieniu (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).